

לכבוד

ד"ר משה ברקת

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

06 ספטמבר 2022

י" אלול תשפ"ב

מכובדנו,

הנדון: טיוטת חוזר הממונה על הביטוח ושוק ההון, 2022-290

כידוע לך, איגוד המוסכים הינו הארגון היציג של המוסכים המרושיינים בישראל ובשם אנו פונים אליך בדרישה להוריד מסדר היום את טיוטת החוזר שבנידון, ולהפיק טיוטה ההולמת את עקרונות ההסדרה כפי שכבר סוכמו ונחתמו בחסות וועדת הכלכלה.

1. נוכח התנהלות לא תקינה של לשכתך המתגלמת בין היתר בנוסח ובתכני טיוטת החוזר ובעיתוי פרסומה – כשאין ממשלה מכהנת ותוך נסיון מובהק לחמוק מפיקוח וועדת הכלכלה, פנינו ליועצת המשפטית לממשלה בבקשה להקפיד את ההידרשות לטיוטה, לנוכח תקופת בחירות, אי הלימה למתווה האסדרה המוסכם, חריגה מסמכות, הטעית הציבור והעוסקים ועוד. פנייתנו הנ"ל מהווה חלק בלתי נפרד מעמדתנו. לפיכך, התייחסותנו לגוף הטיוטה הינו מחמת הזהירות בלבד, ורק להמחשת העוולות הטמונות בה.

• העתק פניית איגוד המוסכים ליועצת המשפטית לממשלה מיום 22.08.2022 והודעה בדבר קבלת הפנייה והעברתה לטיפול רצ"ב כנספח 1

2. איגוד המוסכים רואה בטיטת החוזר סכנה ממשית לשלטון החוק, לחופש העיסוק, לתחרות, לפרנסת ולמקצועיות המוסכים ושאר העוסקים בתחום, ולציבור בכללותו - מבחינת עלויות, שירות ובטיחות.

הימנעות מאכיפה והפקרות בחסות הממונה:

3. הטיוטה הנוכחית לא באה בחלל ריק, אלא היא עוקבת הרשאה - במעשה או במחדל - של לשכתך לחברות הביטוח לעשות ככל העולה על רוחן בתחום תיקוני התאונות, המצטרפת להיעדר אכיפה ממשית של החוזר בנוסחו הקיים. אילו היית אוכף את החוק והחוזרים הקיימים – לא היה כל צורך ב"פרורמת חסמים חדשה" המגולמת בטיטת החוזר הנוכחית, ודי היה בביטול הבידול בכל הטבה (עלות השתתפות עצמית, ביטול ערך כינון, ביטול הסטוריית תביעות ועוד) הקשורה לבחירת מבוטח במוסך ספציפי (מוסכם או לא מוסכם) ואכיפה בהתאם.

- עמוד 1 מתוך 10 -

כתובתנו באינטרנט: www.iga.org.il

ס נ י פ י ם

סניף ירושלים והסביבה
האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום
הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון
דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי-סניף ת"א והמרכז
יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

4. שתי דוגמאות בולטות מהשנים האחרונות לעיוותים בהרשאת לשכתך חרף התחייבות לשכתך למתווה המוסכם שהושג בחסות וועדת הכלכלה במסגרת דיוני חוק הרישוי:
- האחת - "נבחרת המוסכים" של חב' כלל שמהותה בתמצית מכירת פוליסות מטעות ותיעול התיקונים למוסכים ספורים;
- השניה, "מחירי פינס לחב' הביטוח" של חב' ביטוח ישיר שמהותה בתמצית השלטת ספק יחיד למוסכים ותעריפים שאינם תעריפי שוק.
- במקום לעשות למיגור הפרקטיקות האנטי תחרותיות, הלא חוקיות, והפוגעניות הללו – בחרת להכשירן ולהטמיען בתוך החוזר.
5. דוגמאות נוספות לנושאים שלא טופלו על ידך הגם שהובאו לפתחך: השפעה על שמאי, שימוש שיטתי ופסול במנגנון "שמאי מכריע", מפעל "שמאות נגדית" ע"י מעין-שמאי-בית, קיצוץ פיצוי על בסיס מחירי "חלקי חילוף שאינם זמינים" ועל תעריפי אותם שמאים וללא ליווי תיקון הרכב, תיקוני נזקי תאונות ברכב ללא שמאי (כתבי שירות לתיקוני רכב לאחר תאונה).
6. בנוסף, לשכתך לא נתנה מענה וטיפול הולם לפניותינו החוזרות לביטול דרישות חברות הביטוח מהמוסכים לספק שירותים ללא עלות (ע"ח המוסך וללא תמורה), ושאינם קשורים לתיקון רכב: מימון רכב חליפי, טיפול ומימון בתביעות צד ג', טיפול ומימון עמלות ניכרות לסוכני ביטוח. ללא קשר לטיטות החוזר הנוכחית שנעשה כמיטב יכולתנו כי תיגנו כקודמותיה, הנך נדרש לטפל בהפרדת שירותי התיקון משירותי הטיפול בתביעה ותשלום "דמי החסות" ע"י מוסכים לגורמים המפוקחים על ידך בכדי לשחרר את חסם הכניסה לעסקיהם.
7. בתוך כך, חוזר סוכנים ויועצים 3-10-2009 "קבלת תמורה או טובת הנאה מנותן שירות" לא נאכף עד היום ואין כל סיבה שהציבור ייתן אמון כי ייאכף בעתיד ואין כל בשורה בכך שהכללת אותו בטיטות החוזר הנוכחית, להיפך – הדבר נחזה כניצול "הזכרון הקצר" של הציבור.

היעדר הלימה למתווה האסדרה המוסכם והמחוייב:

8. לשכתך מנסה מזה שנים וטיטות, וגם בטיטה הנוכחית, להתנער ממתווה האסדרה המוסכם כפי שהושג בחסות וועדת הכלכלה (בדיוני חוק הרישוי), וכפי שהועלה על הכתב ונחתם ע"י משרד התחבורה וע"י לשכתך. מתווה זה הוא תולדת המלצות, החלטות, דיונים ותובנות.

- מתווה האסדרה המוסכם נושא כותרת "מוסכי הסדר ורשימת שמאים" מיום 27.06.2016 רצ"ב

כנסת 2

- עמוד 2 מתוך 10 -

כתובתנו באינטרנט: www.iga.org.il

ס נ י פ י ם

סניף ירושלים והסביבה
האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום
הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון
דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי+ סניף ת"א והמרכז
יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

9. להזכירך, עקרונות המתווה המוסכם הנ"ל הם: ביטול רשימת השמאים; הרחבת מוסכי ההסדר לכלל מוסכי הפחחות; פיקוח על מחירי החלפים; וביטול הבידול בהשתתפות העצמית. מטרת המתווה היא ביטול ההתערבות וההטיה ע"י חברות הביטוח, ביטול התייעול לספקים ספציפיים, מתן הזדמנות שווה והוגנת לכל המוסכים לקבל לקוחות ופתיחת שוק תיקוני התאונות לתחרות הוגנת.

10. עקרונות אלו סורסו ועוותו ללא הכר בטייטה הנוכחית עד כדי היפוכם ממש (כגון מתן הרשאה ואף עידוד חברות הביטוח "לפקח" על המחירים, כגון העמקת הבידול בהשתתפות העצמית, כגון המשך התייעול למוסכים מסויימים ועוד כמפורט להלן).

11. למרבית הצער, המהות האמיתית של הטיוטה הינה הטיה מלאה ומובהקת לטובת חברות הביטוח וסגירת שוק התיקונים למיעוט רשתות מוסכים שיש בבעלותן חברות מנגנון "כתבי שירות" לגרירה/חילוץ/שמשות וכד'. מהות זו מובלעת – ולא ניתן להניח שבאקראי - "בין השורות" או בסעיפים איזוטריים כביכול. כך, הטיוטה מהווה פיקציה של ממש, ואת ההיפך ממה שפורסם לגביה וממה שאמורה להיות מהותה ותכליתה. מקבלי ההחלטות בכנסת ובממשלה שאינם מומחים בכל עניין ספציפי אמורים לסמוך על לשכתך כי תספק בידיהם כנות ונתוני אמת בכדי לקבל החלטות מושכלות לטובת שולחיהם – הציבור.

להלן התייחסותנו המפורטת לנוסח טיוטת החוזר לפי נושאים

ביטול הצורך בשמאי ומעבר מפוליסה ל"כתב שירות":

12. טיוטת החוזר מאפשרת תיקונים ללא שמאי באמצעות "כתבי שירות", כשאלו מתעלים בפועל את התיקונים ל- 4 רשתות מוסכים בלבד, קונספציה שגויה לא חוקית ומסוכנת מיסודה. רק לכנסת ישראל סמכות לאשר הצעה לתיקון חקיקה או תיקון חקיקת משנה בתחום חוק חוזה הביטוח.

13. ההצעה בפועל אינה הוספת תכניות ביטוח אלא ביטול חלקים מחוק חוזה הביטוח המחייב בירור חבות ושל הפוליסה התקנית לרכב, ומהפוליסה התקנית למשל סעיף 5 לה הקובע את אופן חישוב הפיצוי ("לפי האבדן או הנזק לרכב ביום קרות מקרה הביטוח, לרבות בשל ירידת ערך") וכן ביטול של סטנדרטים חשובים, מקצועיים וחוזיים לשיפוי. בהיעדר שמאי, לא ניתן לחשב את הפיצוי והצרכן מופקר לסטנדרט "מחיר" בלבד. למותר לציין שבפנינו גם איון של עקרונות בג"צ השמאים.

14. המדובר ברוב התאונות לפי נתוני דהיום, כך שלמעשה, חוק חוזה הביטוח, הפוליסה התקנית, וכל שאר הרגולציה תהפוך למיותרת ולרלוונטית במקרים יוצאי דופן של נזק "גדול" בלבד, ואילו מרבית

התאונות תתקנה "מתחת לרדאר" וללא כל פיקוח חוקי ו/או רגולטורי וללא סטנדרט של שיפוי/השבה לקדמות.

15. תיגרם פגיעה אנושה בזכויות המבוטח - בהיעדר שמאי אין בירור חבות של חב' הביטוח אלא "ניחוש", וממילא אין שקיפות כלפי המבוטח, אינו יכול להשיג על קביעת חברת הביטוח ומנוע מראש מקבלת פיצוי עבור ירידת ערך שאפשרי רק באמצעות שמאי. אופן הצגת הדברים בטיטה כאילו תהא זו "בחירת" המבוטח כנגד חסכון כספי מסוכנת ביותר, ותביא בפועל להרס תנאי הסף המינימליים להגנה על מבוטח הקבועים בדין.

16. "כתבי שירות" אינם כלי להתנערות מחובות של חברת ביטוח כלפי מבוטח. חברת ביטוח לא יכולה "להמחות" את חובותיה כלפי מבוטחיה או חמור מכך – לבטלן.

17. תיעול התיקונים שכאמור הינם רוב התיקונים למיעוט מזערי של מוסכים, באופן שיפגע אנושות ביכולת שאר המוסכים לקבל עבודה - "שגריר", "ד"ר פח" מבית "פמי פרימיום", "שלמה סיקסט" ו-"דרכים" וכד'. כבר מכאן ברורה הפיקציה שבטיטת החוזר כאילו כל המוסכים יוכלו להיות (לכאורה) "מוסך מוסכם" שהרי לא יהיה צורך במוסך כזה.

18. צפוי כי יזמים רבים "יקפצו על המציאה" ויקימו "מועדני לקוחות" ללא רישיון מבטח להפצה ולתיקונים באותו אופן (תזכורת למאבק לשכתך יחד עם חברות הביטוח כנגד סוכנות הביטוח "מוניבסט"/"אינגוסטראד" בשני העשורים האחרונים.
<http://www.igudbit.org.il/?CategoryID=98&ArticleID=3427> כעת נראה כי הנך דווקא מאמץ שיטה זו של ביטוחים ללא רישיון מבטח).

19. פורמט ה"תיקון ללא שמאי" באמצעות "כתבי שירות" אף מכיל סתירה פנימית בנוסח החוזר: בעוד בפרק העוסק במוסך מוסכם יש איסור על חברת ביטוח להתקשר "בהסכם מסחרי המגביל את המוסך המוסכם בכסום תיקון הרכב או בממוצע עלות תיקון רכב", כלומר – איסור על מחיר "גלובאלי", הרי שהרשאה לתיקון תאונות עד סכום מסויים ללא שמאי ושלא באמצעות הפעלת הפוליסה היא כשלעצמה בדיוק הכתבת מחיר גלובאלי.

שמאים – בחירתם, אופן עבודתם, ומנגנון שמאי מכריע:

20. החוזר המוצע מבטל דה פקטו את עקרון-העל של אובייקטיביות השמאי שכן הוא מספק לחברות הביטוח מנגנון בלעדי הן לבחירת השמאי והן להשפעה אסורה עליו מבחינת מחירי ומקור החלפים והשירותים.

21. בתוך כך, החוזר מבטל גם את עקרון היסוד של שמאות שהינו שיקוף מחירי שוק במובחן מהכתבה/כפיה של תעריף או ספק ספציפי. באמצעות השמאי, תשלוטנה חברות הביטוח לחלוטין בשוק ובמחירי החלפים.

22. בהמשך לכך, מבוטלת אף חובתו של השמאי שלא להכתיב למוסך מהיכן לרכוש חלפים וכן מבוטלות חובות מקצועיות נוספות שלו כגון להבטיח תקינות החלפים איכותם התאמתם לרכב ובטיחותם. ר' הנחיות מקצועיות לשמאי רכב – קודקס משרד התחבורה משנת 2015.

23. אופן בחירת השמאים החדש הינו פיקציה מסוכנת – לכאורה כלל השמאים בעלי הרישיונות יכולים להיכלל במאגר ולכאורה הבחירה בשמאי היא אקראית, אך בפועל אין הדבר כך אלא בחירת השמאי נתונה לשליטת חברות הביטוח באופן מלא: ראשית, אמנם "כל שמאי" יכול להיכלל במאגר אך לא כל שמאי יכול להיבחר אלא רק שמאי שיודיע ביום הקודם (ר' הגדרת "שמאי זמין") שהוא פנוי - ??? שנית, חברת הביטוח היא המפעילה את מנגנון בחירת השמאי. שלישית, חברת הביטוח תפעיל מנגנון "שביעות רצון" לקוחות שגם הוא בשליטתה ויש חשש כי שליטה זו תגרום בפועל להטיה לשמאים מסוימים.

24. בתחומי ביטוח רכב שאינו רכב פרטי, מוצע כי למבוטחים לא יהיה צורך באובייקטיביות של שמאי. לפי הטיטה, למבוטחי דו-גלגלי, רכב חקלאי, רכב משא כבד ואוטובוסים וכד' ניתן יהיה לקבוע שמאי בית לניהול תביעה ובירור חבות. על נזקי מבוטחים אלה לא חלים דיני ה"אובייקטיביות" וחוסר התלות המקצועית? שמאים ומוסכים שפועלים בתחום לא זקוקים לחופש תחרות? ומה דינם של המבוטחים – האם זכויותיהם פחותות משל בעלי רכבים אחרים?

25. מנגנון השמאי המכריע לפי טיטת החוזר מהווה שיקוף לטענתנו כי לשכתך מעדיפה להכשיר את הליקויים מאשר לטפל בהם. שמאי מכריע אינו "שמאי שליש" שנותן "שומה" אלא מי שאמור להכריע בין שתי שומות וגם זאת רק בנושאים מסוימים ובמקור המנגנון נוצר בכדי לספק למבוטחים כלי הגנה נוסף בהתמודדותם מול פער הכוחות בין החברה לבין הצרכן (ראה בג"ץ 96 / 7721). חברות הביטוח עושות כיום שימוש מובהק לרעה במנגנון – ראשית, רק הן מערערות (הרוב המוחלט). שנית, קיימת התעלמות רבתי ממגבלות עיתוי ואופן מינוי השמאי המכריע והיקף סמכותו.

26. הטיטה מחייבת גילוי של חב' הביטוח לגבי תעריפי שמאי אחר/פרטי שהיא נוהגת לשלם – גם זו פיקציה מוחלטת - אין כאן כל הטבה או הרחבת חובת הגילוי אלא הרשאה דה פקטו לחברות הביטוח לשלוט גם בשכ"ט השמאים העצמאיים והרתעת המבוטח מפני שימוש בשירותיהם.

- עמוד 5 מתוך 10 -

כתובתנו באינטרנט: www.iga.org.il

ס נ י פ י ם

סניף ירושלים והסביבה
האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום
הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון
דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי+ סניף ת"א והמרכז
יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

27. הטייטה יוצרת הבדל בין "הצעת תיקון" לבין "הצעת תיקון ערוכה" (סעי' 5.3.1 (ב) (א3), (4)). שכן את הראשונה על השמאי להעביר לחב' הביטוח בלבד ואילו את השנייה – גם למבוטח ולמוסד. מדוע הפער? התשובה ברורה – ע"מ לאפשר לחב' הביטוח להשפיע על השמאי לשנות את הצעת המחיר טרם העברתה למוסד ולמבוטח. שוב – האיסור שלא נאכף במשך שנים רבות – "מולבן" כעת. זו כמובן הטיה שקופה ובולטת של טיוטת החוזר לטובת חברות ביטוח, שימוש לרעה ברישיון השמאי והתערבות בוטה בתוצרי מקצועיותו ועבודתו. ומי יחתום על האומדן ה"ערוך" – פקיד תביעות של חברת הביטוח? סעיף זה מהווה הפרה בוטה של חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב בכל הקשור לשמאי רכב ורשיונו.

28. לא הבינונו מדוע ביטלתם חובת העברת הצעת התיקון למבוטח ולמוסד ומעתה לכאורה תועבר רק לחב' הביטוח?! נראה גם מסעיף זה שטובת המבוטחים אינה לנגד עיניכם, ושוב נהיר מדוע הרפורמה הוגשה לציבור במועד בו נציגי הציבור בכנסת "מושבתים".

ה"מוסד המוסכם" – פיקציה בשליטת חברות ביטוח:

29. הנתונים דהיום המוכרים לך ודאי: רק כ- 200 מוסכים מתוך כ-5,500 מוסכים זמינים (חלקית) לספק שירות תחת "הסדר המוסכים"; השאר מודרים, כמפורסם ע"י חברות הביטוח עצמן באתריהן. המבוטח נתקל בפועל ברשימת מוסכים סגורה ומצומצמת. משכך, הנתונים הנקבים ע"י לשכתך בכנסת ובתקשורת כאילו יש מאות (!) מוסכי הסדר, רחוקים מהמציאות ואנו דורשים בתוקף כי יוצגו לציבור נתוני אמת רלוונטיים. לכל חברת ביטוח רשימה משלה ובחלקן – פחות ממאה מוסכי הסדר זמינים לאותו מבוטח באותה שנת ביטוח. זה הנתון הרלוונטי הנכון מבחינת המוסכים, הממחיש שלמבוטח/בעל הרכב הספציפי אין גישות לכלל המוסכים החוקיים בישראל לפי המתווה שהוגש ליו"ר ועדת הכלכלה בכנסת בחודש יוני 2016 – כלל המוסכים צריכים להיות זמינים לכלל המבוטחים/ניזוקים בכל חברות הביטוח בישראל וכולם "מוסכמים". להזכירך – רישיון הפעלת מוסד כדין הוא האישור החוקי למוסד להיות "מוסכם" בישראל. לא אינטרסים של חברות/סוכני ביטוח.

30. גם בתוך "המועדון הסגור" של מוסכי ההסדר לכל מבטח, קיימות פרקטיקות ומנגנוני העדפה והפנייה בלתי חוקתיים למיעוט מוסכים הקשור עסקית עם חברות ביטוח בתחומים אחרים (כגון מוסכים בבעלות יבואני רכב שהם גם יבואני החלקים המקוריים, ספקי כתבי שירות להן רשות מוסכים כמו שגריר/ד"ר פח/שלמה סיקסט וכו'). כיוצא מכך, רוב התאונות מתקנות על ידי מיעוט מוסכים בשל מדיניות ההפניות באמצעות "הטבות" או "סנקציות" למבוטח/ניזוק.

31. הרגולטור על ענף המוסכים לפי חוק הרישוי הוא משרד התחבורה ולא לשכתך. חרף האמור, נטלה לשכתך חירות להכתיב, או ליתר דיוק - לתת לחברות הביטוח את הזכות להכתיב למוסכים הן את אופן ביצוע תיקוני התאונות, הן את זהות הספקים, הן את התעריפים.

32. במקום ביטול "מוסכי ההסדר" או לחילופין לפי עקרון המתווה - פתיחת האפשרות לכלל המוסכים להיות בהסדר עם חברת ביטוח בתנאים שווים, טיוטת החוזר מגלמת בדיוק את ההיפך ומחמירה את חסמי הכניסה ויוצרת חסמים חדשים מוחלטים ממש, כגון איון האפשרות לתיקון "תאונה קטנה".

33. מרבית התיקונים יוסיפו ויתועלו למוסכים ספציפיים בלבד – בין באמצעות תיקון תאונות "קטנות" באמצעות "כתבי השירות" הנ"ל, ובין באמצעות בידול בתעריפי פרמיות הפוליסות השונות כאשר זו הזולה ביותר תהיה זו המתעלת את המבוטח למוסך ספציפי (על כן, אין משמעות לכך שגובה ההשתתפות העצמית באותה "תוכנית ביטוח" יהיה שווה, שכן התוכנית עצמה תעלה יותר).

34. טיוטת החוזר אינה מגלמת כלל ועיקר הזדמנות שווה והוגנת לכל מוסך, אלא שליטה מוחלטת של חברות הביטוח בהכתבת תנאי ההתקשרות עם המוסכים הן משפטיים והן כלכליים, כמו גם הכוח לייחס "הפרות" למוסך ובכך להוציאו מהרשימה וכן כוח נוסף למנוע תיקון במוסך שאינו "מוסכם".

35. לשיטת טיוטת החוזר המוסך חייב לנהוג ב"יושר והוגנות" ולקיים את כל הוראות הדין, אך אין חיוב מקביל של חברות הביטוח – הטיה בוטה וגלויה מצד לשכתך. אין האמור בא לגרוע מכך שכלל אין לך הסמכות לחייב מוסך לנהוג באופן כזה או אחר בהתקשרויותיו החוזיות.

36. בנוסף חסר ההסדר המוצע את האיסור הבסיסי והמתבקש - איסור על חב' ביטוח להשפיע על אופן בחירת המוסך ע"י המבוטח/צד ג'. אמורה להיות זו מושכלת יסוד שגם מוסך שאינו "מוסכם" זכאי להיבחר על ידי בעל רכב/מבוטח/ניזוק.

37. אף מנגנון "שביעות הרצון" שיישלט ע"י חברות הביטוח אינו אלא מנגנון תיעול מבוטחים למוסכים מסוימים. בכל מקרה, בהעדר שקיפות המנגנון בטיטת החוזר ולאור ניסיון העבר - מוצע לציבור שלא להשליך יתרון על המנגנונים/הנתונים ה"מעובדים" שיופצו קרוב לוודאי ע"י חברות הביטוח.

במקום ביטול הבידול בהשתתפות העצמית – העמקת הפער ושיווק תוכניות ביטוח עם כיסוי מצומצם:

38. ליקוי תחרותי מהותי שלא טופל בטיטת החוזר הגם שהוא אחד מעיקרי המתווה - חסמי הבידול בהשתתפות העצמית בין מוסך הסדר למוסך אחר/חופשי. לשכתך הסתפקה ב-"חובת גילוי" ולא בטיפול בבעיה ובחסמים הפסולים. היה ראוי לקבוע בהתאם להחלטות הממשלה = שאימצה את המלצות וועדת זליכה להגברת התחרותיות - והכנסת, כי הבידול בהשתתפות העצמית וסך הטבות

- עמוד 7 מתוך 10 -

כתובתנו באינטרנט: www.iga.org.il

ס נ י פ י ם

סניף ירושלים והסביבה
האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום
הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון
דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי-סניף ת"א והמרכז
יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

ההפניה למוסך ספציפי יבוטלו (או לכל הפחות יוגבלו לסכום של עד 500 ₪ בלבד כפי שדובר בשנת 2016 הופיע באחת מטיוטות החוזר ולא מומש).

39. במקום ביטול הבידול (ביטול כל אמצעי החוסם מתחרים בתחום השירות), הטיוטה מגלמת העמקת הפער בבידול בהשתתפות העצמית והוספת חסמים נוספים ומשמעותיים. נוסף גם בידול מותר בתעריפי הפוליסות השונות, והרשאה גורפת לקיום פוליסות חסמים שונות הקושרות את המבוטח למיחות הספק "המוסכם", לרבות פוליסות "כיסוי מצומצם" כאמור – הסיכון הביטוחי אמור להיות אישי וקשור למבוטח עצמו ולא לספק השירות.

40. אחת הפיקציות בחוזר היא ההוראה כי בתוך אותה הפוליסה המאפשרת למבוטח גישה לכל מוסך שיבחר – שהיא מלכתחילה יקרה יותר מפוליסה המתעלת את המבוטח למוסך מתוך רשימה מצומצמת - לא יהיה הפרש בתעריף ההשתתפות העצמית בין מוסך נבחר לבין מוסך מוסכם. מאחר ואין גידור להפרשי התעריפים בין הפוליסות, הרי שבפנינו "רפורמה" קוסמטית בלבד, ואופן הצגתה לציבור הינו הטעייה. ברור כי המבוטחים לא ירכשו פוליסה כזאת מאחר ולשכתך הרשתה לחברות הביטוח לייצר בידול בתעריפי הפוליסות ומכיוון שסביר עד ודאי כי משווקי הפוליסות ישווקו, את הפוליסות החסומות בלבד !!!

41. ניסיון העבר וההווה מלמד, שמשווקי ומפיצי הביטוחים הישירים וסוכני הביטוח יתוגמלו בהתאם וכלל הרפורמה ל"פתיחת חסמי המוסכים" וחופש הבחירה של המבוטח בספקי שירות - יהפכו לאות מתה.

42. גם בהקשר זה לכאורה מחויבת חברת הביטוח ב"גילוי" אך בפועל אין לצפות כי מבוטח / צד ג' יבין את מבול המידע הנכלל ב"גילוי" שישמש לאחר מכן כנגדו.

היתר לשליטת חברות הביטוח בתעריפי החלפים ובזהות הספק:

43. לטיוטת החוזר הוגנבה, בניגוד לסמכותך ולחקיקה הקיימת, לסעיף "הערה טכנית לשמאיי" (סעיף ט') 3 (לכאורה סעיף "שוליי" ו"טכני") היתר לחב' הביטוח להטות את השומה ואת מחירי השוק של החלפים באופן המהווה בעליל השפעה אסורה על שמאי ועבירה על החוק.

44. חמור ביותר כי לשכתך מצאה לנכון להכניס היתר לחברות הביטוח להשפעה על חווי"ד השמאי ולהכתבת מחירי חלפים באותה הנשימה יחד עם האמירות "טעות לשון" או "טעות בחישוב" שמשמעותן שונה לחלוטין, וברי שהדבר מהווה הטעייה רבתי. ציטוט: "הערה בעניין טכני" - הערה בדבר טעות לשון, טעות בחישוב, לרבות בשל עלות חלף זהה שהינו בר השגה, השמטה מקרית, הוספת דבר בשוגג וכדומה" (ההדגשה שלנו).

- עמוד 8 מתוך 10 -

כתובתנו באינטרנט: www.iga.org.il

ס נ י פ י ם

סניף ירושלים והסביבה
האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום
הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון
דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי+ סניף ת"א והמרכז
יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

45. מחירי החלפים בהם נוקב השמאי צריכים להיות מחירי שוק – לא מחירי חברת ביטוח ולא "מחירי ספק מסוים ללקוח מסוים" שחברת הביטוח כופה על מוסך ומבוטח/צד ג'. נקיבה במחיר מחירון אינה בשום אופן "טעות" ואינה "עניין טכני" או "ציטוט" אלא ליבת השומה ועבודת השמאי ומעוגנת גם בהוראות משרד התחבורה לשמאי הרכב.

46. סעיף זה, לו יתקבל חלילה, יאפשר שליטה קרטלית ו"פיקוח" בלתי חוקי ומוסמך של חברות ביטוח על מחיר חלקי החילוף ו"גמישות" לפגיעה במבוטחים/ניזוקים/ספקים "סוררים" ואולי גם על תעריפים אחרים בתחום התיקון.

47. היעדר סמכות חוקית - רק לשר התחבורה באישור וועדת הכלכלה יש סמכות לקבוע מעשה או מחדל המהווה השפעה אסורה על שמאי רכב. לממונה על רשות שוק ההון והביטוח אין סמכות כזו.

"חברת ביטוח שבחרה לתקן את הרכב":

48. בתוך פרק (2) לסעיף 5.3.1 שכותרתו "גילוי נאות" נמצא סעיף לאקוני ופשוט כביכול, אלא שככל שהבנו אותו נכונה, הריהו בגדר "רעידת אדמה". לכאורה מדובר על תיקון ע"י חברת ביטוח ללא מוסך וללא שמאי וללא אף לא אחד מהמנגנונים הנקובים בחוזר; וחברת הביטוח תצא ידי חובתה במתן "דו"ח"???

49. נבקש הבהרות במה המדובר, וכמובן אנו מתנגדים מכל וכל.

סגירת השוק וחנק התחרות:

50. הטייטה המוצעת מעצימה ומעגנת את הריכוזיות השוררת בענף ביטוח הרכב - מיעוט ספקי שירות לחילוף ולגרירה (כבר ביקשנו ממך בעבר להפסיק את שיווק כפל ביטוחי הגרירה בעת מכירה ושיווק ביטוח – עלות הגרירה לרכב הניזוק בתאונה מכוסה בפוליסה), מיעוט ספקי חלקי חילוף, מיעוט מוסכים לשירות הציבור, מיעוט שמאי רכב לליווי אובייקטיבי של תביעת ניזקין ברכב (תיקון + ירידת ערך), סחר בכלי רכב ניזוקים (עם או בלי רישיון רכב בתוקף) באמצעות שמאי רכב/מגרשי אחסנה ופירוק, שליטה מוחלטת על אופן תיקון הרכב ועוד.

51. גם כך, שוק הרכב מאופיין בריכוזיות ובחסמים המונעים תחרות ושגורמים, לעיתים תכופות, לייקור המחיה בישראל ולפגיעה באיכות המוצר ואיכות השירות.

52. טיוטת החוזר מלמדת כי לשכתך מעודדת ונותנת פלטפורמה להסדר כובל המנוגד לחוקי התחרות ולעקרונות חופש העיסוק ומעודדת פגיעה בנושה בזכויות מוקנות של מבוטחים ובעלי עסקים לגיטימיים בישראל.

נא ראה בפנייתנו זו כהתראה טרם פנייתנו לערכאות משפטיות

בברכה,

אריה אשד, מנכ"ל
א. א. א. א.

רון לוי, יו"ר

העתקים:

גב' מירב מיכאלי, שרת התחבורה
גב' אורנה ברביבאי, שרת הכלכלה
מר אביגדור ליברמן, שר האוצר
עו"ד מיכל כהן, הממונה על רשות התחרות
מר מיכאל ביטון, יו"ר ועדת הכלכלה
מר אלכס קושניר, יו"ר ועדת הכספים

תוכן עניינים

נספח 1.....עמוד 13
פניה ליועמש ביטול טיוטת חוזר ואישור קבלה והעברה לטיפול

נספח 2.....עמוד 20
מתווה אסדרה מוסכם וחתום 2016

נספח 1

עמוד 13 עד 18

פניה ליועמש ביטול טיוטת חוזר ואישור
קבלה והעברה לטיפול

אגוד המוסכים בישראל

לכבוד

היועצת המשפטית לממשלה

עו"ד גלי בהרב מיארה

22 אוגוסט 2022

נכבדתנו,

הנדון: ביטול טיוטת חוזר הממונה על הביטוח ושוק ההון, 290-2022

בשל תקופת בחירות, אי הלימה למתווה האסדרה המוסכם, חריגה מסמכות, הטעיית הציבור והעוסקים ועוד

אגוד המוסכים הינו הארגון היציג של המוסכים המרושיינים בישראל ובשם אנו דורשים להורות לממונה על רשות שון ההון והביטוח, מר משה ברקת, להקפיא את המשך קידום טיוטת החוזר שבנדון (רצ"ב), עד לאחר התאמתה למתווה האסדרה עליה התחייב עם משרד התחבורה, עד לאחר כינון ממשלה והקמת ועדות הכנסת ה-25 - והשבת הסוגיה לדיון ואישור בוועדת הכלכלה כמתחייב.

להלן נימוקינו:

1. השיח שהתקיים בשנים האחרונות בין הגורמים המעורבים השונים אודות ביטול רשימת שמאי הרכב ואודות ביטול מוסכי ההסדר או מנגד - שילוב כלל המוסכים בהסדר המוסכים בתנאים שווים והוגנים ללא השפעות והפניות פסולות - החל ע"י דו"ח הוועדה להגברת התחרות בענף הרכב, החלטות הממשלה, חקיקת חוק רישוי שירותים לרכב, החלטות ועדת הכלכלה בכנסת ה-18 ובכפוף למתווה ההסדרה המשותף לרשות שוק ההון ולמשרד התחבורה. רצ"ב המתווה החתום ע"י משרד התחבורה והממונה על שוק ההון מיום 27.6.2016.

2. הפצת טיוטת החוזר לשימוע, קידום ואישור בתקופת ממשלת מעבר ובתקופת בחירות לכנסת, ללא אפשרות לפיקוח ובקרה של הכנסת ובניגוד למתווה עליו התחייבו הצדדים - ובפרט כאשר מדובר בשינוי מהותי של המצב המשפטי והמעשי השורר בשוק תיקוני התאונות כיום - מהווה מחטף חקיקה.

3. למותר לציין, כי טיוטת החוזה מגלמת הטיה מהותית וקיצונית לטובת חברות ביטוח (ומיעוט ספקיהן) ויש לבטל את ההליך עד לאחר הבחירות והקמת ממשלה וכנסת מתפקדות.

4. טיוטת החוזר מגלמת רפורמת עומק ושינויים רחבי היקף בענף הרכב והביטוחים; בעלת השלכות כבדות על עשרות אלפי עוסקים ועל כלל אזרחי ישראל – על בטיחות רכבם, על כיסם ועל ערך רכושם לאחר תיקון; הרפורמה המוצעת מעצימה ומעגנת את הריכוזיות השוררת בענף ביטוח הרכב (מיעוט ספקי שירות לחילוץ, מיעוט ספקי חלקי חילוף, מיעוט מוסכים לשירות הציבור, שליטה מוחלטת על

- עמוד 1 מתוך 5 -

www.iga.org.il כתובתנו באינטרנט:

ס נ י פ י ם

סניף ירושלים והסביבה

האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום

הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון

דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי+ סניף ת"א והמרכז

יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

אופן תיקון הרכב ועוד); גם כך, שוק הרכב מאופיין בריכוזיות ובחסמים המונעים תחרות ושגורמים, לעיתים תכופות, לייקור המחיה בישראל ולפגיעה באיכות המוצר ואיכות השירות.

5. ראוי כי בתקופת מעבר בכל הנוגע לחקיקת משנה, הרשויות תנהגנה באיפוק ולא תקדמנה החלטות הוותיקות גורל לעסקים הקטנים ולציבור הרחב. בעניין זה נפנה להנחיית היועמ"ש 1.1501 לפיה בתקופת ממשלת מעבר לא יקבלו החלטות משמעותיות: "מתחם הסבירות של פעילות גוף שלטוני בתקופת ממשלת מעבר יבחן בשים לב למאפייני הסמכות הקונקרטיים המופעלת, ובהתחשב באיזון בין הצורך בעשייה לבין דרישת האיפוק". כך נפנה גם לפסיקות בג"צ ולהחלטות שאת הוצאת תחת ידיך לאחרונה בדבר פעולות אסורות בתקופת ממשלת מעבר.

6. ברי ולו מפשט טיוטת החוזר כי הממונה חטא לתפקידו והוציא תחת ידיו מסמך מוטע לטובת החברות המפוקחות על ידו (!), המאיינן תחרות, הפוגע בזכויות יסוד של עוסקים ושיביא רק נזק לכלל הציבור.

7. הממונה פרסם ביום 17.08.2022 הודעה לעיתונות לפיה השינויים המוצעים בטיטות החוזר עתידים כביכול להגדיל את כמות המוסכים והשמאים איתם מתקשרות חברות הביטוח, זאת לצד הגברת התחרות על המחיר וטיב השירות למבוטחים. לדאבונו, מדובר בהטעיית הציבור חמורה שכן הרפורמה המוצעת לא רק שתעניק גושפנקא למצב הלקוי - הקיים ברובו באשמת הממונה עצמו שאינו מוצא לנכון לאכוף את הוראותיו שלו - אלא אף מציעה להוסיף חסמים ולמנוע גישת לקוחות לרוב המוסכים.

8. נוטל לעצמו הממונה סמכות שאינה שלו "להסדיר" את פעילות המוסכים בתחום תיקוני התאונות הגם שזה כלל אינו תחום פעילותו ואינו הרגולטור על מוסכים ע"פ חוק, ואנו מתנגדים לכך בתוקף.

9. רבות עד מאוד הסכנות הטמונות בטיטות החוזר, ונצביע כדוגמא על הכוונה (סעי' 5.3.1 א(1)ג) לבטל את חובת מינוי השמאי לצורך בירור החבות וליווי התיקון – רעיון מסוכן הנוגד לפסיקה, לדיני הביטוח ולדיני הצרכנות המתבטאים בחוק ובתקנות חוזה הביטוח.

10. לא רק זאת, אלא שהכוונה היא "להמחות" את חובת המבטחת ולאיינן את זכויות המבוטח לפי הפוליסה התקנית ודיני הביטוח באמצעות "כתבי שירות". המשמעות – מעבר לדריסת זכויות המבוטחים - היא שרק ארבע רשתות מוסכים "יבטחו" ויתקנו כלי רכב עם נזקים "קטנים" (רוב הנזקים הנתבעים) – "שגריר", "ד"ר פח" מבית "פמי פרימיום", "שלמה סיקסט" ו-"דרכים". שאר אלפי המוסכים בישראל לא נגישים לשיווק כתבי שירות באמצעות ועל ידי חברות הביטוח בישראל וייחסמו לחלוטין.

11. דוגמא נוספת – הממונה "מגניב", בניגוד לסמכותו ולחקיקה הקיימת, לסעיף "הערה טכנית לשמאיי" (סעיף ט' 3) (לכאורה סעיף "שוליי" ו"טכני") היתר להטות את השומה ואת מחירי השוק של החלפים

- עמוד 2 מתוך 5 -

www.iga.org.il כתובתנו באינטרנט:

ס נ י פ י ם

סניף ירושלים והסביבה
האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום
הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון
דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי+ סניף ת"א והמרכז
יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

באופן המהווה בעליל השפעה אסורה על שמאי. סעיף זה, לו יתקבל חלילה, יאפשר שליטה קרטלית ופיקוח בלתי חוקי ומוסמך של חברות ביטוח על מחיר חלקי החילוף ואולי גם על תעריפים אחרים בתחום התיקון. נזכיר לנוחותך את סעיף 159 בלחוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב: **"השר, באישור הוועדה, יקבע מעשים או מחדלים המהווים השפעה אסורה על שיקול דעת של שמאי רכב כאמור בסעיף קטן (א)."** משמע – את שקבע השר באישור ועדת הכלכלה בכנסת לא יבטל/יתקן חוזר מטעם הממונה על רשות שוק ההון והביטוח.

12. הממונה, מעודד ונותן פלטפורמה להסדר כובל, לכאורה, המנוגד לחוקי התחרות. הגם שהוא "רשות", אינו פטור מעמידה בדיני ההגבלים העסקיים ומאיסור פגיעה בזכויות יסוד. להיפך, היותו "רשות" מחמיר כפליים את פועלו הנפסד ומצביע על ליקוי מאורות מדאיג ביותר. אנו מקווים מאד שמדינתנו לא הידרדרה לסוג של "אחוות רגולטורים" של חלוקת טריטוריות הגבלות באמצעות פקידי ציבור.

13. להזכיר - הממשלה אימצה מיום 28.3.2013 את רוב מסקנות הוועדה להגברת התחרות והניעה תנאים להליך חקיקה שהוכרז כרפורמת פתיחת השוק, כדי לאפשר בחירה חופשית לצרכן וכן הזדמנות שווה לכלל המוסכים בישראל ולספקי השירות לשרת לקוחות מבוטחים או ניזוקים ללא התערבות בלתי הוגנת. **המלצה 41** של הוועדה להגברת התחרות היתה לבטל השימוש הבלעדי של חברות הביטוח ב"מוסכי הסדר", ולאסור הפניית הלקוח למוסך הסדר (או מוסך כלשהו) בדרך של הטבות או כל דרך אחרת (כגון רכב חילופי וכיו"ב). **המלצה 42** הייתה להקים מנגנון "שמאי אובייקטיבי" לענף הרכב (בדומה ל"שמאי מכריע" בתחום הנדל"ן) המפורט שם. טיוטת החוזר עומדת בניגוד מוחלט להמלצות מפורשות אלו.

14. בזיקה לכך, בכנסת ה-18 במסגרת חקיקת אסדרת ענף הרכב, **החליטה ועדת הכלכלה כי יבוטלו מוסכי ההסדר ורשימת השמאים**. החלטה זו באה לאחר דיוני עומק והבנה שטובת ציבור בעלי הרכב והמבוטחים היא אסדרה שוויונית ותחרותית שתמנע הגבלות תיקוני רכב במוסך "מטעם", בסכום מסוים, באמצעות שמאי "מטעם", תמנע חסמים כדוגמת בידול בהשתתפות העצמית כאמצעי הפנייה למוסך ספציפי ותגביר את התחרות הכללית בענף הרכב. היישום אמור היה להיות כאסדרה משותפת של משרד התחבורה ושל רשות שוק ההון והביטוח, באמצעות חוזר שיגובש בהסכמתם של משרד התחבורה, ועדת הכלכלה, איגוד חברות הביטוח, איגוד המוסכים ואיגוד השמאים.

15. טיוטת החוזר הנוכחית אינה הראשונה בה "מנסה" הממונה לעקוף את מתווה האסדרה המוסכם הנ"ל. ב- 2/8/2017 פורסמה טיוטת חוזר הממונה דאז מספר 2015-445 שלא הלמה את הסכמות האסדרה ולפיכך לא הומשך בקידומה. ביוני 2019 בעת שהכנסת הייתה בפגרת בחירות, הממונה הנוכחי, מר משה

- עמוד 3 מתוך 5 -

כתובתנו באינטרנט: www.iga.org.il

ס נ י פ י מ

סניף ירושלים והסביבה
האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום
הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון
דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי+ סניף ת"א והמרכז
יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

ברקת, ניסה לקדם טיוטה שאף היא לא הלמה (לשון המעטה) את המתווה המסוכס והסותרת את שנקבע בוועדת הכלכלה, בחוק רישוי שירותים לרכב ובתקנות שהותקנו עד אז (כגון הגברת התחרות ואיסור השפעה על שמאי), וגם היא לא נבלמה.

16. עתה, כעבור שנתיים, אנו עדים לניסיון נפסד נוסף של הממונה, לנצל את פגרת הבחירות, שבועות ספורים טרם סיום תפקידו, ולהביא חוזר המטיב עם חברות הביטוח והחברות הריכוזיות בתחום החילוץ/תיקון (כדוגמת "שגריר") ופוגעת בזכויות המבוטחים ובזכויות בעלי המוסכים החוקיים ושמאי הרכב. נראה שלשיטתו חלוף הזמן מהחלטות הממשלה והכנסת ה-18 מאפשר התעלמות מחופש הבחירה של הצרכנים, מהוראות המחוקק, מהוראות ממשד התחבורה ומהצדדים הנפגעים – מוסכים, שמאי הרכב וספקי/יבואני חלקי החילוף והחומרים.

17. הטיוטה הנוכחית לא באה בחלל ריק אלא היא עוד הסלמה בתהליך פסול המתרחש בשנים האחרונות - בתמיכת הממונה הנוכחי – של ניצול חברות הביטוח את מעמדן וכוחן העודף שאינו במחלוקת להקשחת התנאים בהתקשרות עם מוסכי ההסדר ולהפעלת יותר ויותר לחצים על המבוטחים לתקן את נזקי התאונות רק במוסכי הסדר (ר' פרסומות החברות בתקשורת על "0 השתתפות עצמית" ועוד).

18. הנתונים לידיעתך: רק כ-200 מוסכים מתוך כ-5,500 מוסכים זמינים (חלקית) לספק שירות תחת "הסדר המוסכים", השאר מודרים. גם בתוך "המועדון הסגור" של מוסכי ההסדר הנוכחיים קיימות פרקטיקות ומנגנוני העדפה והפנייה בלתי חוקתיים למיעוט מוסכים הקשור עסקית עם חברות ביטוח בתחומים אחרים (מוסכים בבעלות יבואני רכב שהם גם יבואני החלקים המקוריים, ספקי כתבי שירות להן רשות מוסכים כמו שגריר/ד"ר פח/שלמה סיקסט וכו'). כיוצא מכך, רוב התאונות מתוקנות על ידי מיעוט מוסכים בשל מדיניות ההפניות באמצעות "הטבות" או "סנקציות" למבוטח/ניזוק.

19. בהקשר זה נדגיש כי ההסדר החדש של "מוסך מוסכם" שבטיטת החוזר הוא לא רק שלא בסמכות המפקח, אלא הוא גם פיקציה מוחלטת, מאחר וחברות הביטוח תמשכנה לתעל מבוטחים לרשימה מצומצמת בלבד של מוסכים במסגרת פוליסות מוגבלות "מוזלות" (סעיף 3.3.1 ב 55), ותיקונים "קטנים" ללא שמאי.

20. מתן היתר לחברות הביטוח לשווק פוליסות עם כיסוי מצומצם עלול להוות "קרטל" בחסות המדינה – ניסיון לסגור תיקוני תאונות "קטנות" למס' ספקים מצומצם ולהפוך את חברות הביטוח **למתווכות ולא למבטחות** וכן לשווק פוליסות מוזלות עם רשימה מצומצמת של מוסכים. מדובר על רוב תיקוני התאונות בישראל. **אמור מעתה – ניתן לוותר על רישיון המבטח ועל זכויות המבוטח, כמו גם על זכויות עשרות אלפי עוסקים לנגישות חופשית לצרכנים, לתחרות הוגנת ולפרנסה.**

- עמוד 4 מתוך 5 -

כתובתנו באינטרנט: www.iga.org.il

סניפים

סניף ירושלים והסביבה
האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום
הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון
דרך חיפה 10 קריית-אטא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי+ סניף ת"א והמרכז
יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

21. מעבר ל"מהפיכות" שמנסה טיוטת החוזר לבצע, הרי יש בה ליקוי תחרותי מהותי שלא טופל - חסמי הבידול בהשתתפות העצמית בין מוסך הסדר למוסך אחר. הממונה הסתפק ב"חובת גילוי" ולא בטיפול בבעיה וברור מאליה ששיטת ניצול הכוח הקיימת היום גלויה ממילא לציבור. היה ראוי לקבוע בהתאם להחלטות הממשלה והכנסת, כי הבידול בהשתתפות העצמית וסך הטבות ההפניה למוסך ספציפי **יבוטלו** או לכל הפחות **יוגבלו** לסכום של עד 500 ₪ בלבד כפי שסוכם בעבר בין הרשויות ובתמיכת יו"ר וועדת הכלכלה דאז, חה"כ איתן כבל.

22. רק בישראל ובתמיכת הממונה על הביטוח הישראלי מבוצע חיתום מיטיב עם מבוטח בכפוף לספק שהוא "בוחר" ולא בכפוף לזהירותו בכביש וחובת הזהירות לשמור על הנכס המבוטח. כמובן שהחסם החיתומי אמור להיות בהתאם להתנהגותו ועברו של המבוטח ולא בהתאם ל"בחירתו" בין מוסך הסדר לבין מוסך חופשי. השיטה הייחודית הישראלית מעודדת את המבוטח לנהוג בחוסר זהירות ולהיות אדיש לתאונות ולנזקים מתאונות – **העיקר שיבחר במוסך הסדר**.

23. אלו כמובן רק מקצת כשלי טיוטת החוזר המגלמת בכללותה, כאמור, המטת אסון על הענף על משקי בית רבים ועל כלל הציבור.

אשר על כן, נדרוש כי כבודה תורה לממונה על שוק ההון והביטוח לבטל את טיוטת החוזר האמור על כל המשתמע מכך. תודתנו מראש.

בברכה,

אריה אשד, מנכ"ל

רון לוי, יו"ר

העתקים:

גב' מירב מיכאלי, שרת התחבורה
גב' אורנה ברביבאי, שרת הכלכלה
מר אביגדור ליברמן, שר האוצר
עו"ד מיכל כהן, הממונה על רשות התחרות
מר מיכאל ביטון, יו"ר ועדת הכלכלה
מר אלכס קושניר, יו"ר ועדת הכספים
מר אביר קארה, סגן שר משרד ראש הממשלה

- עמוד 5 מתוך 5 -

כתובתנו באינטרנט: www.iga.org.il

סניפים

סניף ירושלים והסביבה

האומן 24 ירושלים
טל': 02-6781272
פקס: 02-6781277
jerusalem@iga.co.il

סניף באר שבע והדרום

הכשרת הישוב 3 באר-שבע
טל': 08-6233107
פקס: 08-6230352
beer-sheva@iga.co.il

סניף חיפה והצפון

דרך חיפה 10 קריית-אתא
טל': 04-8405001
פקס: 04-8492359
haifa@iga.co.il

ראשי-סניף ת"א והמרכז

יוסף קארו 24 תל-אביב
טל': 03-5453200
פקס: 03-5620440
iga@iga.co.il

לשכת היועצת המשפטית לממשלה

ירושלים, ד' אלול תשפ"ב
31 אוגוסט 2022

מס' מסמך: 004-99-2022-012544
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד
מר רונן לוי,
באמצעות דוא"ל: ronenlevy999@gmail.com

שלום רב,

הנדון: רשות שוק ההון - דרישה לביטול רפורמת השמאים והמוסכים
סמך: מכתבך מיום 23 אוגוסט 2022

הריני לאשר בזאת כי מכתבך שבנדון התקבל בלשכתנו ביום 23/08/2022.

לאחר עיון בפנייתך היא הועברה לטיפול של עו"ד מאיר לוי- המשנה ליועצת המשפטית לממשלה(משפט כלכלי).

לבירור ניתן לפנות לטלפון: 073-3925409.

למען הסר ספק, יובהר כי אין באמור משום חיווי דעה או נקיטת עמדה באשר לפנייה, לגופה.

בכבוד רב,

אוריאל שם טוב - מיכאלי
ראש לשכת היועצת המשפטית לממשלה

העתק (בצירוף הפניה): עו"ד מאיר לוי- המשנה ליועצת המשפטית לממשלה(משפט כלכלי).

נספח 2

עמוד 20 עד 21

מתווה אסדרה מוסכם וחתום 2016

משרד התחבורה
והבטיחות בדרכים

משרד האוצר

מדינת ישראל

תאריך: כ"א סיון, תשע"ו
27 יוני, 2016
סימוכין: 13644916
תיק: כלכלה / מוסכי הסדר

לכבוד:
ח"כ איתן כבל
י"ר ועדת הכלכלה
כנסת ישראל
ירושלים

הנדון: מוסכי הסדר ורשימת שמאים

1. בתאריך 16/6/16 התקיימה ישיבה בראשותך בנושא הנדון, ובהשתתפות נציגי משרד התחבורה, אגף שוק ההון באוצר, נציגי איגוד השמאים, נציגי איגוד המוסכים וחברות הביטוח. לאחר הדיון נתבקשנו להכין מסמך עקרונות בהתאם להנחיות הבאות:
 - ביטול רשימת השמאים.
 - הרחבת כמות מוסכי ההסדר לכלל המוסכים העוסקים בתיקון רכב לאחר תאונה ובעיקר מוסכים המאשרים לתיקוני פחחות וצבע, הפיקוח על המחירים, וכן ביטול הבידול בהשתתפות העצמית.
2. בהמשך לדיון האמור, התקיים בתאריך 22/6/16 דיון בלשכה המשפטית של הכנסת בהשתתפות: ממונה בכיר, הייעוץ המשפטי של ועדת הכלכלה - עו"ד איתי עצמון, נציגי משרד התחבורה (אבנר פלור, עו"ד חוה ראובני, משה קירמאייר) ונציגי אגף שוק ההון (אוהד מעודי, אלעד אלקובי).
3. להלן עקרונות ההסדרה :

3.1 שמאים

תבטל רשימת השמאים וייעשה שימוש במאגר שמאים כמפורט להלן:

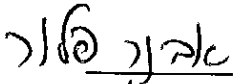
- א. משרד התחבורה יתקין תקנות לפי חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (להלן – "החוק") אשר יכללו את העקרונות הבאים :
 - לפי סעיף 13 בחוק, יוגדרו עיסוקים בהם ימצא שמאי רכב בניגוד עניינים כגון: עיסוקים אחרים בעסקי הביטוח, קצין בטיחות ועוד. ייאסר על שמאי בית (שמאי בקר העובד מטעם חברת הביטוח), שמאי המועסק במנגנון שמאי מכריע ועוד לתת שומה מטעם אותה חברת ביטוח.
 - לפי סעיף 159 בחוק, יוגדרו במפורש מעשים של שמאי המהווים השפעה אסורה על שיקול דעתו.
 - לפי סעיף 13 בחוק, ייקבעו כללי אתיקה לשמאי כגון: שמאי יקפיד בנכונות המידע שימסור לשולחיו.
 - לפי סעיף 153 בחוק, לא ייבצע תיקון ברכב בטרם אישור של חברת הביטוח לדו"ח השמאי או למינוי שמאי מטעמה.

- ב. במקביל לאמור אגף שוק ההון באוצר יעגן את העקרונות הבאים בהוראות חוזר לפי סמכותו מכוח חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981:
- כל שמאי בעל רישיון מטעם משרד התחבורה יהיה רשאי לבצע שומה עבור כל חברת ביטוח או לקוח, פרט לשמאי בית (שמאי בקר העובד מטעם חברת הביטוח).
 - חברת ביטוח תחויב לעשות שימוש במאגר בעלי הרישיונות לעיסוק בשמאות רכב בכללותו שיבנה ויפורסם באתר משרד התחבורה לפי הוראות חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, תוך התייחסות למחוזות ובפיקוד גיאוגרפי. הרשימה מיועדת לכלל הציבור וכוללת את כל בעלי הרישיונות לעיסוק בשמאות רכב שבתוקף - שם ומספר בעל הרישיון ופרטיהם שתוסיף חברת הביטוח.
 - על אף האמור, המאגר בו ישתמשו החברות לא יכלול "שמאי בית" של חברת הביטוח, ולא יכלול שמאי שרישיונו הותלה, נשלל או שאינו בתוקף או שמאי שביקש לא להיכלל ברשימה.
 - חברת הביטוח תחויב לאפשר למבוטח לבחור שמאי ממאגר השמאים.
 - איסור השפעה של שמאי חברת הביטוח ו/או מי מטעמה על שמאי שייבחר מהמאגר.
- ג. מוסכם כי ההוראות ותיקוני התקנות בנושאי השמאים שיש להם השלכה על חברות הביטוח ולהפך ייעשו בהתייעצות ובשיתוף פעולה בין משרד התחבורה למשרד האוצר.
- ד. יוקם צוות מקצועי פנים ממשלתי (משרדי התחבורה והאוצר) שייבחן את יישום העקרונות הנ"ל ונושאים נוספים אשר יקדמו את התחרות ויתרמו להגברת המקצועיות תוך הגנה על הלקוחות.
- הצוות יעדכן בממצאיו את יו"ר וועדת הכלכלה עד ליום 1/11/16.

3.2 רשימת מוסכים

- א. עקרונות להוראת נוהל אגף שוק ההון
- ביטול רשימת מוסכי ההסדר הקיימת והרחבת רשימת מוסכי ההסדר העומדים בדרישות שייקבעו ע"י משרדי התחבורה והאוצר, כך שהתחרות על שירות איכותי ללקוח תיגבר.
 - חברות הביטוח יפרסמו את התנאים הנדרשים להכרה כמוסך הסדר ויאפשרו לכל מוסך שעומד בדרישות הנ"ל להתקשר עימן כמוסך הסדר.
 - הדרישות להכרה כמוסך הסדר יכול שיתייחסו להיבטים מקצועיים ושירותיים אך לא יתייחסו להגבלה על גובה עלות התיקונים הנדרשת מהמוסך.
 - איסור השפעה של שמאי חברת הביטוח ו/או מי מטעמה על מוסך הסדר.
- ב. מוסכם כי ההוראות לעיל ייקבעו בהתייעצות ובשיתוף פעולה בין משרד התחבורה למשרד האוצר וכן תיקוני התקנות בנושא התחרותיות במוסכים במסגרת החוק.
- ג. צוות משותף של משרד התחבורה והאוצר ייבחן את ההשלכות מהמהלך כאמור ובכלל זה פיקוח על מחירי החלפים העיקריים המשמשים בתיקונים בעקבות תאונות, והשלכותיו על התנאים להתקשרות עם מוסך הסדר, תמחור הפרמיה והבידול בהשתתפות העצמית. מדובר באותו צוות עבודה כאמור אשר יגיש את ממצאיו ליו"ר וועדת הכלכלה עד ליום 1/11/16.

בכבוד רב,

 אבנר פלור
 סמנכ"ל בכיר תנועה

 אסף מיכאלי
 סגן בכיר לממונה על שוק ההון